

SUOMEN
TIETOKIRJAILIJAT RY

SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY

TOIMINTAKERTOMUS 2021

TOIMINTAKERTOMUS 2021

TOIMINTAKERTOMUS 2021	2
1. SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY	3
2. PÄÄKIRJOITUS.....	3
3. VUODEN 2021 AVAINLUVUT	5
4. VUODEN 2021 PAINOPISTEET	7
Tekijänoikeuslain valmistelussa huomioitiin tekijöiden palaute	7
Kirjailija-kääntäjäapurahalaissa otettiin aikalisä	8
TIETOKIRJA.FI-tapahtuma	9
Faktahommissa-podcast	10
Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma	11
Lukutaitostrategia	11
5. SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY:N TOIMINTA VUONNA 2021	12
Vaikuttamistyö	12
Kotimainen ja kansainvälinen yhteistyö	13
Apurahat	14
Palkinnot	15
Messut ja tietokirjatapahtumat	16
Koulutus	17
Viestintä	18
Julkaisut ja kyselyt	19
Tietokirjailijavierailut	20
Kirjastovierailut	20
Tietokirjastipendit	21
Jäsenet	22
Hallinto ja henkilöstö	22
Taloudellinen toimintakertomus 2021	25

1. SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY

Suomen tietokirjailijat on tieto- ja oppikirjailijoiden edunvalvontajärjestö. Se edistää suomalaista tietokirjallisuutta, valvoo tietokirjailijoiden tekijänoikeudellisia ja taloudellisia etuja, tukee tietoteosten kirjoittajia sekä edistää jäsentensä ammattitaitoa ja -etiikkaa.

Yhdistys on perustettu vuonna 1983, jolloin Tietokirjailijain Liitto ja Oppikirjantekijät ry yhdistettiin yhdeksi järjestöksi. Yhdistykseen kuuluu muun muassa yleisten tietokirjojen, oppikirjojen, oppaiden, sanakirjojen ja tietokirja-artikkeleiden kirjoittajia.

Suomen tietokirjailijat ry:n toimintaa johtaa kymmenhenkinen hallitus, jonka jäsenet valitaan kolmivuotiskausiksi syyskokouksessa. Perustoimintaa hoitaa kuuden työntekijän toimisto yhdessä hallituksen, toimikuntien ja työryhmien kanssa.

2. PÄÄKIRJOITUS

TIETOKIRJAILIJAYHTEISÖ ON VOIMAVARA

Suomen tietokirjailijat ry on Suomen suurin kirjailijajärjestö. Jäsenmäärämme on noin 3 300. Se on kunnioitettava määrä tieto- ja oppikirjailijoita.

Yhdistyksemme yksi keskeinen tehtävä on toimia tietokirjailijoiden yhdyssiteenä. Tärkeä tehtävämme onkin tarjota jäsenillemme mahdollisuuksia kohdata ja tavata muita kirjailijakollegoita sekä päästä keskustelemaan erilaisista tietokirjailijan arkeen tai ylipäättään tietokirjallisuuteen liittyvistä aiheista.

Missä kirjailijakollegoita voi sitten tavata?

Yhdistyksen kevät- ja syyskokoukset ovat yksi mahdollisuus tavata muita tietokirjailijoita. Samalla kuulee ajankohtaiset asiat yhdistyksemme toiminnasta. Sääntömuutoksen jälkeen paikan päälle tulemisen vaihtoehtona on etäosallistuminen.

Toinen kohtaamispaikka on koulutuksemme. Lähikoulutukset käynnistyvät taas pikkuhiljaa, mutta koronapandemian aikana käynnistämämme webinaarit jatkuvat ohjelmassamme myös tulevaisuudessa. Aiheina ovat erilaiset ajankohtaiset teemat. Webinaarien yhteydessä pääsee myös kysymään ja keskustelemaan kulloisestakin aiheesta.

Tässä toimintakertomuksessa kerrotaan tarkemmin, minkälaisia tapahtumia ja tilaisuuksia järjestimme viime vuonna. Kollegojen tapaamisen ja keskustelun sekä yhteisöllisyyden osalta nostaisin esiin erityisesti aluetoimintamme. Esimerkiksi viime vuonna 13 aluevastaavaamme järjestivät yli 30 aluetilaisuutta, joihin osallistui yli 660 jäsentä. Kiitos siis aktiivisille aluevastaavillemme!

Olemme valtakunnallinen yhdistys. Jäsenistämme noin puolet asuu Uudenmaan alueella, 10 prosenttia Tampereen seudulla, 10 prosenttia Turun seudulla ja loput 30 prosenttia eri puolilla Suomea. Aluetoiminnan tarkoitus on tuoda mielenkiintoisia jäsentilaisuuksia lähemmäksi jäseniä. Jokainen jäsen saa sähköpostiinsa oman alueensa aluekirjeitä, joissa kerrotaan alueen tapahtumista.

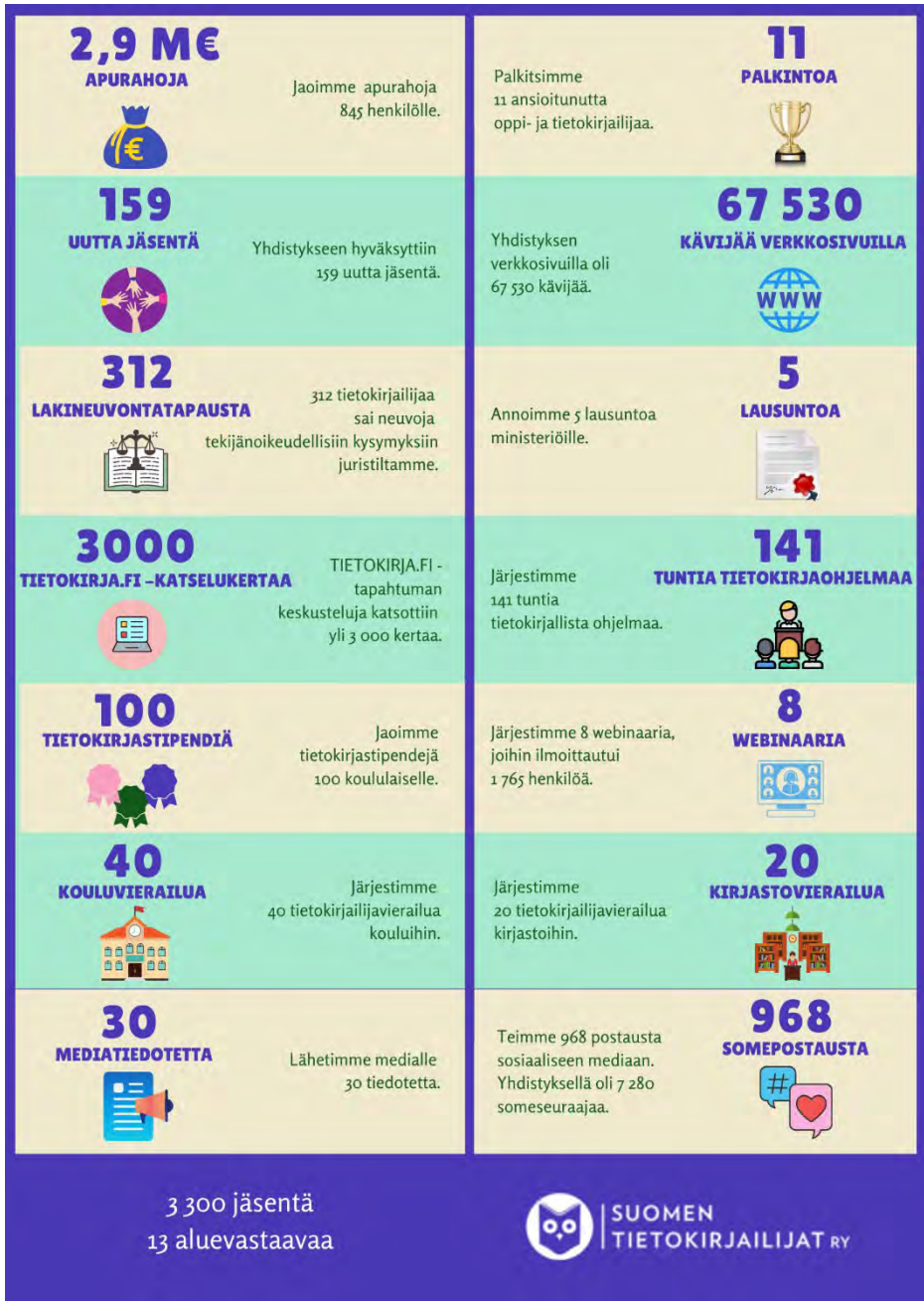
Jos et ole vielä käynyt oman alueesi tilaisuuksissa, niin kannustan lämpimästi käymään. Aluevastaavien yhteystiedot löytyvät verkkosivuiltamme ja heille voit esittää toiveita siitä, minkälaista toimintaa alueelle toivoisit.

Kannattaa pitää omat yhteystiedot ajan tasalla, jotta jäsen- ja aluekirjeet tavoittavat sinut!

Sanna Haanpää
Toiminnanjohtaja
Suomen tietokirjailijat ry

3. VUODEN 2021 AVAINLUVUT

VUODEN 2021 KOHOKOHTIA

TAMMIKUU

Jaoinne oppikirjailijapalkinnot kolmelle oppikirjailijalle.

HELMIKUU

Haluatko tietokirjailijaksi? -webinaariin ilmoittautui yli 500 henkilöä.

KESÄKUU

Jaoinne Warelius-palkinnot kahdelle tietokirjailijalle.

Kevään apurahoina jaettiin 609 750 euroa 133 hakijalle.

ELOKUU

TIETOKIRJA.FI-tapahtuma järjestettiin verkossa. Keskusteluilla oli yli 3 000 katselukertaa.

Tapahtumassa jaettiin myös Tietopöllö-palkinto lasten- ja nuortenkirjailijalle.

SYYSKUU

Julkistimme yhdistyksen Faktahommissa-podcastin.

LOKAKUU

Turun ja Helsingin Kirjamessut.

Jaoinne tietokirjailijapalkinnot viidelle tietokirjailijalle.

MARRASKUU

Yhdistyksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma esiteltiin syyskokouksessa.

Raportti tietokirjailijoille tehdystä häirintäkyselystä julkistettiin.

JOULUKUU

Syksyn apurahoina jaettiin 2 155 700 euroa 541 hakijalle.

4. VUODEN 2021 PAINOPISTEET

Tekijänoikeuslain valmistelussa huomioitiin tekijöiden palaute

Syyskuun lopussa saatiin lausuntokierrokselle pitkään odotettu tekijänoikeuslain muutosehdotus, jolla pannaan täytäntöön ns. DSM-direktiivi. Tekijäjärjestöt olivat järkyttyneitä siitä, että hallituksen esityksen luonnos ei vastannut direktiivin tavoitetta parantaa tekijöiden asemaa, vaan paikoin jopa heikensi sitä. Lakiluonnos sisälsi myös paljon sellaisia muutosesityksiä, jotka eivät perustuneet DSM-direktiiviin. Luovien alojen tekijät vaativat esityksen uudelleen valmistelua.

Tieto- ja oppikirjailijoiden kannalta erityisen huolestuttavaa oli muutosehdotuksen opetuskäyttöä koskevat esitykset. Esityksestä annettiin 220 lausuntoa ja palaute oli kriittistä. Yhdistys on tehnyt tekijänoikeuslain vaikuttamistyötä hyvässä yhteistyössä muiden tekijäjärjestöjen kanssa mm. tapaamalla päättäjiä.

Helmikuussa 2022 tiede- ja kulttuuriministeri esitteli uuden luonnoksen tekijänoikeuslain muuttamiseksi. Uudessa luonnoksessa oli huomioitu tietokirjailijoille keskeiset näkökohdat. Jatkovalmistelu on nyt jaettu kahteen osaan, ja ensimmäisessä vaiheessa lakiin esitetään tehtäväksi vain ja ainoastaan DSM-direktiivin edellyttämät muutokset. Muu tekijänoikeuslain muutosesitys jätetään myöhempään vaiheeseen.

Kirjailija-kääntäjäapurahalaissa otettiin aikalisä

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman työryhmän ehdotus eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain uudistamiseksi luovutettiin kulttuuriministeri Annika Saarikolle helmikuussa 2021 (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2021:8). Suomen tietokirjailijoita työryhmässä edustanut toiminnanjohtaja Sanna Haanpää jätti erivän mielipiteen työryhmän koko esityksestä.

Esityksen mukaan valtion talousarvioon varattaisiin vuotuinen kiinteä määräraha, joka osoitettaisiin käytettäväksi kirjailijoille ja kääntäjille myönnettäviin apurahoihin. Määrärahasta 90 prosenttia myönnettäisiin kaunokirjallisuuden alan kirjailijoille ja kääntäjille sekä 10 prosenttia tietokirjallisuuden alan kirjailijoille ja kääntäjille. Osuuksista 78 prosenttia osoitettaisiin kirjailijoille ja 18 prosenttia kääntäjille. Neljä prosenttia määrärahasta jaettaisiin kirjailijoiden ja kääntäjien kesken.

Yhdistyksen eriävässä mielipiteessä todettiin, että apurahajärjestelmä on kohdellut eri kirjallisuuden lajeja epätasa-arvoisesti, kun kaunokirjallisuuden osuus apurahoista on ollut 90 % ja tietokirjallisuuden 10 %. Eri kirjallisuuslajien julkaisumäärät eivät esimerkiksi kirjailijoiden taloudellisesta asemasta tehdyt selvitykset anna tukea tälle eriarvoiselle jakosuhteelle. Jakosuhte on tietokirjallisuuden kannalta keskeinen asia kokonaisuudistuksessa, mutta työryhmän esityksessä tietokirjallisuuden tukeen ei esitetä mitään parannusta eikä nykyiseen jakosuhteeseen mitään perustelua, joten yhdistys ei voinut yhtyä esitykseen miltään osin.

Työryhmän esityksestä annettiin yhteensä 51 lausuntoa. Ministeriö ilmoitti loppuvuodesta 2021, että hallituksen esityksen jatkovalmisteluun varataan aikaa ja kirjailija-kääntäjäapurahalakia koskevan hallituksen esityksen antaminen eduskunnalle siirrettiin vuodella eteenpäin eli syksyille 2022.

TIETOKIRJA.FI-tapahtuma

Kaksipäiväinen tietokirjafestivaali TIETOKIRJA.FI pidettiin vuonna 2021 kahdeksatta kertaa. Teemana oli *Poikkeus*. Tapahtuma järjestettiin koronatilanteen takia pelkäämään verkossa. Mukana oli yli kuusikymmentä esiintyjää eri aloilta. Livenä verkossa esitetyille ohjelmille kertyi yhteensä lähes 3 000 katselukertaa. Tallenteet olivat katsottavissa kaksi viikkoa tapahtuman jälkeen, ja niiden myötä katsomiskerrat kasvoivat.

Ylhäällä vasemmalla avajaispuheen pitänyt Anita Lehikoinen. Ylhäällä oikealla Talous-keskustelun puhujat Tiina Helenius, Vesa Kannianen, Merja Mähkä ja Elina Lappalainen. Vasemmalla keskivälissä yksi kansainvälisistä esiintyjistä, Irene Vallejo. Keskellä Naiset historiassa -keskustelun puhujat Maria Pettersson, Kaari Utrio, Kirsi Vainio-Korhonen ja Hanna-Reetta Schreck. Keskellä oikealla Elämäni tietokirjat -haastateltava Baba Lybeck ja haastattelija Anne Rutanen. Alhaalla vasemmalla Elämää poikkeusvaltioissa -keskustelun Kai Myrberg, Sami Sillanpää, Elina Sinkkonen ja Markus Leikola.

Uutuutena TIETOKIRJA.FI-tapahtumassa kuultiin ulkomaisten tietokirjailijoiden videotervehdyksiä. Tervehdykset kuultiin islantilaiselta Andri Snær Magnasonilta,

englantilaiselta Adam Rutherfordilta sekä espanjalaiselta Irene Vallejolta. Tietokirjailijat pitivät lyhyet puheenvuorot teostensa ja tapahtuman Poikkeus-teeman pohjalta.

Järjestimme tietokirjaviikolla tapahtumat:

- 23.8.2022 Runokuun Tietokirjaraati
- 24.8.2021 Näkökulmia sotahistoriaan -keskustelu
- 25.–26.8. TIETOKIRJA.FI-tapahtuma
- 28.8.2021 Helsinki sodassa -kaupunkikävely
- 29.8. Lue tietokirjaa! -päivä verkossa

Faktahommissa-podcast

Yhdistys aloitti vuonna 2021 oman tietokirjallisuusaiheisen Faktahommissa-podcastin. Podcastissa puhutaan tietokirjallisuuden ajankohtaisista ilmiöistä, tietokirjojen kirjoittamisesta sekä kuullaan lukuvinkkejä. Jaksoissa puhutaan mm. tietokirjailijan tuloista, tarinallisista tietokirjoista, elämäkertojen kirjoittamisesta ja epäonnistuneista tietokirjoista.

Faktahommissa-podcastin juontaa Baba Lybeck. Jaksojen vieraina on tietokirjailijoita ja kirja-alan ammattilaisia. Podcast tehtiin yhteistyössä Suomen Podcastmedian kanssa. Podcastia jaettiin laajalla jake- lulla eri podcast-alustoille kuten Spotifyyn ja lisäksi Suplaan.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Yhdistyksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma julkistettiin yhdistyksen syyskokouksessa 27.11.2021. Kevätkokouksessa 2019 tehdyn jäsenaloitteen johdosta hallitus asetti työryhmän laatimaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Työryhmän jäsenet olivat Kai Myrberg (pj), Anne Mäntynen, Pasi Päivinen ja Kata-riina Vuori. Työryhmän sihteerinä toimi toiminnanjohtaja.

Hyvä yhdenvertaisuussuunnitelma toimii työkaluna, jonka avulla voidaan tunnistaa toiminnassa mahdollisia syrjintää aiheuttavia tilanteita ja rakenteita, sekä suunnitelmallisesti edistää yhdenvertaisuutta. Yhdenvertaisuus ei toteudu itsestään, vaan vaatii aktiivista edistämistä ja seurantaa.

Yhdistys seuraa säännöllisin väliajoin jäsenkyselyjen avulla, miten jäsenet kokevat tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuvan yhdistyksen toiminnassa. Ensimmäinen kysely tehtiin syksyllä 2020 ja silloin 92 % jäsenistä koki yhdistyksen kohtelevan jäseniään yhdenvertaisesti.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on luettavissa yhdistyksen verkkosivuilta.

Lukutaitostrategia

Yhdistys oli mukana laatimassa ensimmäistä kansallista lukutaitostrategiaa. Kansallista lukutaito-ohjelmaa ja lukutaitostrategiaa ryhdyttiin valmistelemaan eduskunnan sivistysvaliokunnan aloitteesta syksyllä 2020. Yhdistyksen viestintäpäällikkö oli mukana opetushallituksen nimeämässä lukutaitostrategian ohjausryhmässä, joka työskenteli tiiviisti syksyn 2020 ja vuoden 2021 aikana. Lukutaitostrategia julkistettiin marraskuussa 2021.

Lukutaidon eriytymistä tapahtuu Suomessa jo perusopetuksen aikana, ja heikosti lukevien määrä on erityisesti nuorten keskuudessa lisääntynyt. Kansallinen lukutaitostrategia 2030 kuvaa toimia, joita tulee tehdä tämän suunnan kääntämiseksi ja lukutaidon lisäämiseksi.

5. SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY:N TOIMINTA VUONNA 2021

Vaikuttamistyö

Yhdistys tekee monenlaista vaikuttamistyötä tietokirjailijoille tärkeissä kulttuuripoliittisissa asioissa mm. antamalla lausuntoja ja tapaamalla säännöllisesti virkamiehiä sekä päättäjiä. Vaikuttamistyötä tehdään myös yhdessä muiden järjestöjen, kuten tekijänoikeusjärjestö Sanaston ja tekijänoikeusjärjestö Kopioston, kanssa.

Vuonna 2021 annoimme viisi lausuntoa:

- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 184 §:n muuttamisesta
- Lausunto Kansallisesta lukutaitostrategiasta
- Lausunto Taiteen edistämiskeskusta koskevasta arvioinnista
- Lausunto työryhmän esityksestä laiksi eräistä kirjailijoille ja kääntäjille myönnettävistä apurahoista
- Lausunto koulutuspoliittisesta selonteosta

Yhdistys hyödyntää viestintää nostamalla ajankohtaisia asioita esille mediatiedotuksen lisäksi yhdistyksen somekanavissa, Faktahommissa-blogissa ja Faktahommissa-podcastissa, jonka ensimmäiset jaksot julkaistiin syyskuussa 2021. Lisäksi julkaisemme uutiskirjeitä sidosryhmille ja opettajille.

Lisäämme tietoisuutta tietokirjallisuuden ajankohtaisista kysymyksistä ja tietokirjailijoille tärkeistä asioista myös kouluttamalla eri tahoja. Vuonna 2021 olemme antaneet koulutusta mm. toimittajille, libristeille ja kirjastojen henkilökunnalle.

Sanasto jäsenjärjestöineen lanseerasi lokakuussa 2021 yhdessä sivistysvaliokunnan kanssa kirjallisuuskummitoiminnan eduskunnalle. Toiminnan tarkoituksena on tuoda yhteen kirjallisuuden tekijöitä ja päättäjiä keskustelemaan ajankohtaisista kirja-alan aiheista sekä toimimaan linkkinä kirjallisuuden ja politiikan välillä. Keskusteluja on käyty erityisesti e-aineistojen lainauskorvauksesta, tekijänoikeuslain muutosesityksestä sekä luovan työn tekijöiden sosiaaliturvasta.

Tietokirjailijoita kirjallisuuskummeina edustavat Paula Havaste, Karo Hämäläinen, Maaret Kallio, Tiina Raevaara ja Katariina Vuori.

Kotimainen ja kansainvälinen yhteistyö

Yhdistys oli vuonna 2021 mukana useissa kirja-alan elimissä ja yhteistyöorganisaatioissa. Alla olevien lisäksi yhdistys osallistui useiden yhdistysten ja järjestöjen toimintaan.

Kotimaisia yhteistyöorganisaatioita

- Kopiosto
- Kirjallisuuden tekijäjärjestöjen yhteistyöfoorumi
  - Sanasto
  - Lukukeskus
- Suomen Kustannusyhdistys
- Tieteellisten seurain valtuuskunta
  - Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta
  - Lauri Jäntin säätiö
- Suomen Kirjailijaliitto
  - Tekijäfoorumi

Kansainväliset yhteistyöorganisaatiot

- Kirjailijoiden ja kääntäjien neuvosto NFÖR
- European Writers' Council EWC
  - International Authors Forum IAF
- Baltic Writers' Council BWC
- Pohjoismaiset tietokirjailijajärjestöt

Toimiston edustus eri työryhmissä

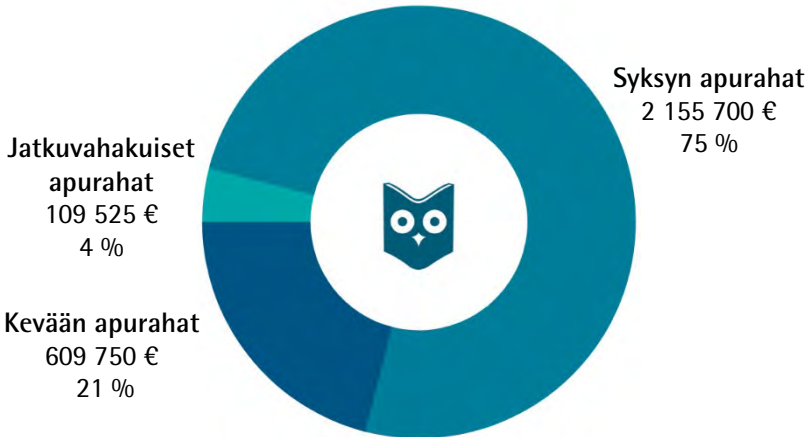
- Edustus Kopioston valokopiointijaostossa, työ- ja neuvotteluryhmissä, sekä vaalivaliokunnassa
- FILLn tietokirjaviennin työryhmä
  - PENin tietokirjakomitea
- Lukutaitostrategian ohjaustyöryhmä
  - Turun Kirjamessujen ohjelματοimikunta
  - Vanhan kirjallisuuden päivien

Yhdistyksen toimistosta on edustaja Kopioston, Sanaston ja Lukukeskuksen hallituksessa.

Apurahat

Yhdistys myönsi apurahoja luovaan tietokirjalliseen työskentelyyn vuoden 2021 aikana kahdesti. Maaliskuussa olivat haettavina apurahat puolivuotiseen työskentelyyn sekä lasten ja nuorten tietokirjojen, esikoistietokirjojen ja tietokirjakritiikkien kirjoittamiseen. Syyskuussa olivat haussa apurahat luovaan tietokirjalliseen työskentelyyn. Apurahoja laitehankintaa, kirjahankkeeseen liittyvää matkaa ja koulutusta varten oli mahdollista hakea ympäri vuoden.

Apurahojen hakijoita oli kaikkiaan 1 760. Apurahoja myönnettiin 845 hakijalle yhteensä yli 2,8 miljoonaa euroa. Apurahoja jaettiin ennätysmäärä, koska yhdistys halusi huomioida korona-ajan aiheuttamat vaikeudet tietokirjailijoille jakamalla viime vuonna tavanomaista enemmän apurahoja.

Palkinnot

Palkintolautakunta päätti vuonna 2021 Warelius-palkinnon ja Tietopöllö-palkinnon saajat. Hallitus päätti Tietokirjailijapalkintojen ja Oppikirjailijapalkintojen saajat.

- **Warelius-palkinnot** (à 12 000 euroa) saivat Juha Siltala ja Mervi Wäre-von Hedenberg.
- **Tietopöllö-palkinnon** (8 000 euroa) sai Vuokko Hurme.
- **Oppikirjailijapalkinnot** (à 8 000 euroa) saivat Panu Sotkas, Heikki Tulkki ja Leila White.
- **Tietokirjailijapalkinnot** (à 8 000 euroa) saivat Suvi Ahola, Anu Kantola, Lasse Kosonen, Pentti Paavolainen ja Jussi Pekkarinen.

Ylhäällä vasemmalta Oppikirjailijapalkitut Heikki Tulkki, Leila White ja Panu Sotkas. Keskellä Tietokirjailijapalkitut vasemmalta Jussi Pekkarinen, Lasse Kosonen, Suvi Ahola, Pentti Paavolainen ja Anu Kantola. Alhaalla vasemmalta Tietopöllö-palkittu Vuokko Hurme, sekä Warelius-palkitut Juha Siltala ja Mervi Wäre-von Hedenberg.

Lisäksi yhdistys osallistui mm. seuraavien tietokirjapalkintojen rahoitukseen:

- **Tietokirjallisuuden Finlandia-palkinto.** Suomen Kirjasäätiön hallinnoima palkinto rahoitetaan tietokirjallisuuden kopiointikorvauksista. Palkinnon suuruus on 30 000 euroa, josta tekijäpuolen osuus on puolet.

- J. A. Hollon palkinto on Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton jakama palkinto, jonka suuruus on 10 000 euroa. Palkinto rahoitetaan tietokirjallisuuden kopiointikorvauksista.

Messut ja tietokirjatapahtumat

Kuvassa ylhäällä vasemmalla Tieteiden yön Tiedekirjaraati, oikealla vieraita ja kahvittelijoita messuosastoillamme Turun sekä Helsingin Kirjamessuilla. Vasemmalla keskellä tietokirjaraati Tampereen Kirjafestareilla. Alhaalla vasemmalla toimiston messutiimi ja oikealla Helsingin Kirjamessujen osastomme.

Olimme mukana useissa kirjallisuustapahtumissa, joihin tuotimme tietokirjallista ohjelmaa:

- Tieteiden yö verkossa 14.1.2021
- Educa-messut verkossa 29.–30.1.2021
- Vanhan kirjallisuuden päivät Sastamalassa 30.–31.7.2021
- TIETOKIRJA.FI-päivä Volter Kilpi Kustavissa –kirjallisuusviikolla 16.7.2021 verkossa

- Runokuu 23.8.2021
- Turun Kirjamessut 1.–3.10.2021
- Helsingin Kirjamessut ja Suunnista kirjaan –tapahtuma 28.–31.10.2021
- Kirjalitta 8.–14.11.2021
- Jyväskylän Kirjamessut 20.–21.11.2021
- Tampereen Kirjamessut 4.–5.12.2021

Yhdistyksellä oli ensimmäistä kertaa vuosiin oma osasto Helsingin Kirjamessuilla. Uudistimme osastomme ilmeen myös Turun Kirjamessuille. Messuosastoilla jaoimme yhdistyksen lukuvinkkikatalogeja ja Faktahommista-kasseja. Osastoilla oli myös mahdollista osallistua tietovisaan. Jäseniä varten osastoilla oli lisäksi kahvitarjoilu ja juristin päivystys. Osastoilla kävi runsaasti ihmisiä tutustumassa yhdistyksen toimintaan.

Järjestimme ensimmäisen kerran puheenjohtajan kyselytunnin 6.10.2021 verkossa. Kyselytunnilla puheenjohtaja Timo Tossavainen vastasi jäsenien kysymyksiin yhdistyksen toiminnasta. Vuonna 2021 jatkui myös Päivi Kososen vetämä Tietokirjailijoiden verkkolukupiiri.

Koulutus

Vuonna 2021 pidettiin kahdeksan webinaaria, joista puolet olivat vain jäsenille ja puolet kaikille avoimia. Kaikille avoimia webinaareja pidettiin ensimmäistä kertaa, ja ne keräsivät runsaasti kuulijoita. Kaiken kaikkiaan webinaareihin ilmoittautui 1 765 henkilöä. Suosituin webinaari Haluatko tietokirjailijaksi? keräsi yli 500 ilmoittautunutta.

Lisäksi vuonna 2021 pidettiin yhteistyössä Nuoren Voiman Liiton kanssa tietokirjoittamisen koulutus ja aloitettiin koulutusyhteistyö tietokirjakritiikistä Suomen arvostelijan liiton kanssa. Marraskuussa pidettiin kaikille avoin seminaari tietokirjakritiikistä ja keväällä 2022 pidetään tietokirjakritiikin työpajat.

Vuoden 2021 webinaarit:

- Elämäkertojen juridiikkaa
- Haluatko tietokirjailijaksi?
- Kevään apurahainfo
- Tietokirjallisuutta opiskelemaan
- Arkistojen salat
- Syksyn apurahainfo
- Oppikirjan anatomia
- Valokuva-arkistot tietokirjailijan työssä

Viestintä

Yhdistys viestii jäsenilleen sähköisellä jäsenkirjeellä ja kaksi kertaa vuodessa lähetettävällä painetulla jäsentiedotteella. Medialle, yhteistyötahoille ja sidosryhmien edustajille tiedotettiin aktiivisesti yhdistyksen myöntämistä palkinnoista ja apurahoista sekä yhdistyksen järjestämistä tapahtumista, webinaareista, uudesta podcastista ja muista ajankohtaisista asioista. Ajankohtaisista asioista tiedotettiin myös verkkosivujen ja sosiaalisen median kautta. Vuonna 2021 päivitettiin lisäksi vaikuttajaviestinnän materiaaleja.

Uutiskirjeitä lähetettiin aiempaa enemmän, ja mukana oli myös opetusalan henkilöstölle kohdennettu Opettajien uutiskirje. Pandemiatilanteen ennakoimattomuus ja viime hetken muutokset tapahtumajärjestelyissä vaativat edelleen viestinnältä joustokkyä ja varautumista useisiin vaihtoehtoihin toteutustapoihin.

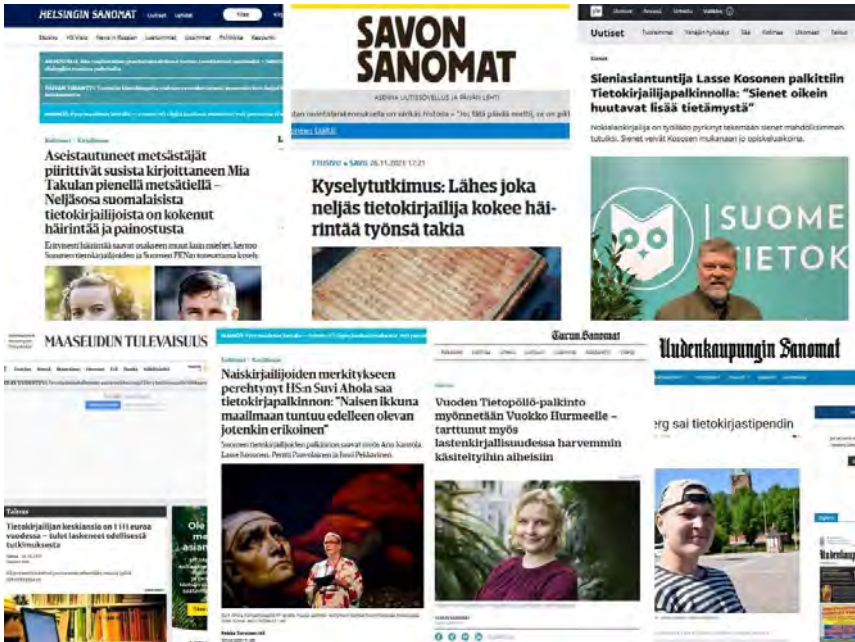
VIESTINNÄN TUNNUSLUKUJA	2019	2020	2021
Lähetetyt jäsenkirjeet	28	38	30
Lähetetyt aluekirjeet	130	38	62
Lähetetyt mediatiedotteet	45	26	30
Lähetetyt sidosryhmäkirjeet	11	10	18
Somepostaukset	630	670	968
Facebook-seuraajia	2 701	2 899	3 300
Twitter-seuraajia	1 650	1 906	2 200
Instagram-seuraajia	1 020	1 390	1 700
LinkedIn-seuraajia	-	47	80
Verkkosivujen kävijämäärä	70 224	72 884	67 530

Yhdistyksellä on julkinen Facebook-sivu ja vain jäsenille tarkoitettu Tietokirjailijat Facebookissa -ryhmä. Lisäksi yhdistyksellä on Twitter-tili, Instagram-tili ja LinkedIn-tili. Yhdistys lisäsi aktiivisuuttaan sosiaalisessa mediassa kasvattamalla julkaisumääriä ja maksetulla mainonnalla. Sosiaalisen median julkaisuja tehtiin yhteensä 968

kappaletta. Yhdistyksen seuraajien määrä kasvoi kaikissa sosiaalisen median kanavissa.

Yhdistyksen Faktahommissa-blogia jatkettiin vuonna 2021. Blogissa ilmestyi 24 kirjoitusta vuonna 2021, ja ne saivat runsaasti jakoja somekanavissa.

Yhdistys sai medianäkyvyyttä mm. Helsingin Sanomissa, Ylellä, Turun Sanomissa, Kalevassa, Keski-suomalaisessa, Maaseudun Tulevaisuudessa, Aamupostissa, Karjalaisessa sekä useissa paikallislehdissä.

Julkaisut ja kyselyt

Yhdistys toteutti kyselyn tietokirjailijoihin kohdistuvasta häirinnästä ja painostuksesta yhdessä Suomen PENin kanssa. Kyselyn tulokset julkistettiin marraskuussa 2021. Kyselyyn vastasi 643 tietokirjailijaa, ja vastanneista lähes 23 prosenttia eli noin joka neljäs kertoi kokeneensa häirintää tai painostusta tietokirjailijan työnsä takia. Kyselyn tulokset huomioitiin hyvin mediassa, ja aiheesta keskusteltiin myös Helsingin Kirjamesuilla sekä Faktahommissa-podcastissa.

Tietokirjailijavierailut

"Vierailu onnistui erinomaisesti. Esitys oli kiinnostava ja myös opiskelijoilta tuli kysymyksiä. Lämmin kiitos vierailun mahdollistamisesta. Olemme taas voimaantuneita lukemaan ja kirjoittamaan pienessä ja syrjäisessä lukiossamme!"

(Palaute opettajalta)

Suomen tietokirjailijat ry rahoitti kevään ja syksyn 2021 aikana yhteensä 40 tietokirjailijavierailua toisen asteen oppilaitoksiin eri puolille Suomea. Moni vierailusta järjestettiin etäyhteydellä. Etäyhteys mahdollisti tietokirjailijan vierailun myös sellaisiin kouluihin, joihin lähivierailu on pitkien matkojen takia hankala järjestää. Vierailijoiksi oli mahdollista kutsua siksi myös sellaisia tietokirjailijoita, jotka eivät tee lähivierailuja.

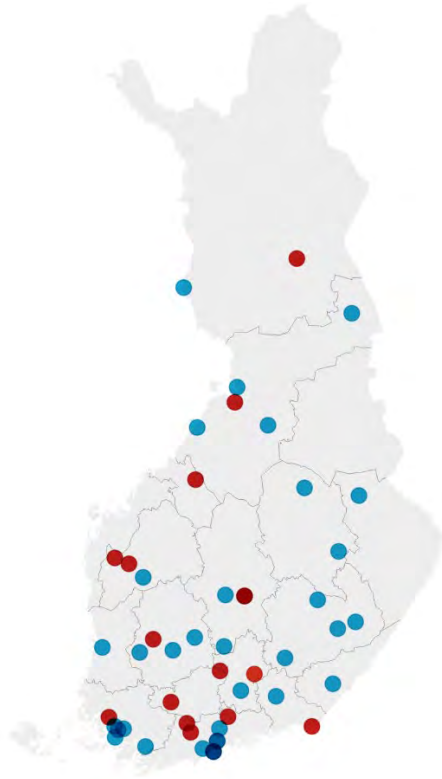
Vierailukohteiksi valituille oppilaitoksille lähetettiin Lauri Jäntin säätiön taloudellisella tuella viisi vierailevan tietokirjailijan teosta tutustuttavaksi etukäteen.

Kirjastovierailut

Yhdistys järjesti 20 lasten ja nuorten tietokirjailijoiden vierailua kirjastoihin 1.-30.9.2021. Kirjastovierailuja oli ympäri Suomea, ja ne tavoittivat laajasti peruskoululaisia.

"Eilen saimme nauttia tietokirjailijan vierailusta! Oli todella mukava päivä, kiitos tilaisuuden mahdollistamisesta! Ja oimme vierailusta materiaalia kirjaston Facebook- ja Instagram-tileillä ja paikallislehden toimittaja tekee vierailusta jutun lehteen."

(Palaute kirjastolta)

Tietokirjailijavierailut 2021 kartalla

Sininen väri: vierailut toisen asteen oppilaitoksiin.

Punainen väri: vierailut kirjastoihin.

Tietokirjastipendit

Keväällä 2021 jaettiin 100 tietokirjastipendiä. Ensimmäistä kertaa myöntökriteerinä oli myös äänikirjojen kuuntelu. Stipendit olivat sadan euron arvoisia lahjakortteja kirjakauppaan, ja ne jaettiin koulujen kevätkuullassa opettajien tekemien esitysten perusteella. Saajina olivat peruskoulun päättöluokan oppilaat ja toisen asteen opiskelijat. Stipendit jaetaan yhteistyössä Lauri Jäntin säätiön kanssa.

"Tietokirjat auttavat ymmärtämään min-käläinen maailmamme on, mistä se on peräisin ja millaiseksi se voi muuttua. Kirjat avaavat näkökulmia ympärillämme olevaan elämään."

(Stipendin saaneen oppilaan ajatuksia tietokirjoista.)

Jäsenet

Yhdistykseen hyväksyttiin vuoden 2021 aikana 159 uutta jäsentä. Vuoden lopussa jäsenmäärä oli 3 209. Seniorijäseniä oli 493. Vuonna 2021 uusiksi kunniajäseniksi nimettiin Markku Löytönen ja Jukka-Pekka Pietiäinen. Yhdistyksellä on kunniajäseniä kaiken kaikkiaan 13.

Hallinto ja henkilöstö

Yhdistyksen kokoukset

Kevätkokous pidettiin 20.5.2021 etäyhteyksin ja Helsingissä. Kokoukseen osallistui etänä 94 jäsentä, paikan päällä jäseniä oli 8. Yhdistyksen syyskokous pidettiin 27.11.2021 myös etänä ja Helsingissä. Kokoukseen osallistui paikan päällä 69 jäsentä ja etänä 36 jäsentä. Molemmissa kokouksissa sekä etäosallistujien että läsnäolijoiden oli mahdollista esittää puheenvuoroja ja äänestää. Kevätkokouksessa hyväksyttiin yhdistyksen sääntömuutokset, joista keskeisin koski etäosallistumisen mahdollistamista jatkossa yhdistyksen kokouksiin.

Syyskokouksessa yhdistykselle valittiin uudet hallituksen jäsenet erovuoroisten tilalle. Ehdokkaita hallituksen jäseniksi oli 8 henkilöä, joista jatkokaudelle valittiin Kai Myrberg ja Anne Mäntynen sekä hallituksen uudeksi jäseneksi Riitta Korhonen. Syyskokouksessa esiteltiin myös yhdistyksen uusi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

Hallitus ja valiokunnat

Yhdistystä johtaa kymmenhenkinen hallitus. Puheenjohtajana toimi Timo Tossavainen ja varapuheenjohtajana Anne Mäntynen. Hallituksen muut jäsenet vuonna 2021 olivat Mervi Holopainen, Elina Kahla, Päivi Kosonen, Petri Laukka, Kai Myrberg, Rainer Oesch, Annamari Saure ja Tuula Uusi-Hallila.

Hallituksen apuna toimivat työvaliokunta ja talousvaliokunta. Toimikunnilla on tärkeä asema yhdistyksen toiminnassa. Jatkuvasti käynnissä olevia toimikuntia ovat aluetoimikunta, apurahatoimikunta ja palkintolautakunta. Lisäksi erilaisia työryhmiä käynnistetään tarpeen mukaan. Vuonna 2021 toimivat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmä sekä viestintätyöryhmä. Sääntöjen mukaisesti yhdistyksellä on myös hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten valintaa valmisteleva vaalivaliokunta.

Suomen tietokirjailijat ry:n hallitus vuonna 2021

Ylhäällä vasemmalta Timo Tossavainen, Anne Mäntynen, Mervi Holopainen (kuva Varpu Heiskanen / Itä-Suomen yliopisto), Elina Kahla ja Päivi Kosonen (kuva Lea Froloff). Alarivillä Petri Laukka, Kai Myrberg, Rainer Oesch, Annamari Saure ja Tuula Uusi-Hallila.

Yhdistys toimii valtakunnallisesti. 13 aluevastaavaa järjestävät tilaisuuksia eri puolilla Suomea yhdessä toimiston kanssa. Vuonna 2021 pidettiin noin 30 aluetilaisuutta, joihin osallistui yli 660 jäsentä.

Aluevastaavat muodostavat yhdistyksen aluetoimikunnan, johon kuuluivat vuonna 2021 puheenjohtajana Riitta Suominen (Pirkanmaa), Markku Heikkilä/Päivi Rantala (Lappi), Aki Hietala (Etelä-Savo), Petri Laukka (Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu), Markku Monni (Kanta-Häme), Anu Mustonen (Keski-Suomi), Ilkka Mäkelä (Etelä- ja Keski-Pohjanmaa), Viljami Puustinen (Uusimaa), Kaija Vuorio/Riitta Raatikainen (Pohjois-Savo), Lassi Sarsalo (Lounais-Suomi), Ulla-Maija Sievinen (Kaakonkulma), Marja Simola (Pohjois-Karjala) ja Marija Vantti (Päijät-Häme).

Toimisto

- Sanna Haanpää, toiminnanjohtaja
- Marianne Kuukka, järjestösihteeri
- Eveliina Laurila, tiedottaja
- Heidi Mäki, tapahtumatuottaja
- Mikko Niemelä, osa-aikainen lakimiesharjoittelija
- Anne Rutanen, viestintäpäällikkö
- Ilari Talman, lakimies

Koronapandemian myötä henkilökunta työskenteli joustavasti niin etä- kuin lähityönä.

Yhdistyksen toimisto sijaitsee osoitteessa Hieta-
lahdenranta 15 A 8 1180 Helsinki.

Tilintarkastaja ja toiminnantarkastaja

Yhdistyksen tilintarkastaja oli KHT Arto Sopenen (varalla KHT Tero Pauku) ja toiminnantarkastaja Seppo Kinkki (varalla Karo Hämäläinen).

Yhdistyksen kirjanpitoa hoitaa Aallon Tilitoimisto Oy.

Suomen tietokirjailijat ry
Hietalahdenranta 15 A 8, 00180 Helsinki
p. 09 4542 250
toimisto@suomentietokirjailijat.fi
www.suomentietokirjailijat.fi

